

1. a₁stə kipa enəspa²wə² xi:n xinzəba₁ŋ
2. minə kamə²o²t- of vrint istə bluma gōn gō:ts
3. tēgəwə²ax sp₁nsə²ale²no²x ma²mēmasinas
4. sp₂jan is lā₁r. stəx wa. rək
5. v₁p₂dasx₁r k₁re²gə²ə bəsx₁məlt brō²əwt
6. də tōmərman hētənsplentə² in xinzəv₁ŋə²
7. dəs₁x₁rək lək₁tə xinzə²af
8. indifəbr₁k- of fabrik is n₁ks₁tə xi:ŋ² // v₁p₂at fabrik
9. k₁vmdəg₁j- of k₁v₁m₁sh₁r² min k₁int // m₁k₁l₁ēn k₁ja // k₁nə₁x₁t = jongen
10. hēndrək (meestal naam gəgə²) gē.v₁ŋ₁is- of gē.v₁ŋ₁is fi:² glē.skəs- of glā.skəs (Nelson) k₁i² (gl₁sen gl₁z₁ is meeru) // m₁ti. t₁ə² //
11. brē₁ŋ₁s- of ŋ₁ns tw₁ja k₁ilə² k₁esə (kes₁ in de k₁u₁tschap Stekkenberg) - k₁rieken ontbekend.
12. xə₁h₁r₁bə mēd₁ə²və²i²f₁də- of v₁ē²və (tweede element tweeklank zwak) dril₁tə² win yt₁x₁d₁ŋ₁ko
13. h₁ij d₁r₁ē.x₁d₁amin mēd₁ə²nə k₁noep₁əl- of st₁rk₁h₁o₁lt h₁ij w₁l₁min mēd₁ə²st₁rk h₁o₁lt₁ŋ₁
14. i₁k₁h₁ē₁ps₁i₁n₁k₁nē. of k₁ni (N.) g₁exi:n (k₁nē₁ja is meeru.)
15. v₁ast₁ə₁o: v₁ənt w₁t n₁i₁f₁ə²l ook f₁l mēg₁əv₁i:rt
16. i₁k₁s₁i₁bl₁ij d₁ad₁rk- of d₁ak mēd₁ə² n₁imēg₁ə²ə²n xi
17. m₁ə² i₁k₁h₁ē₁b₁ət n₁i₁x₁ə²d₁ə²ŋ- h₁ə²ə // v₁ri: n₁t //
18. w₁i₁h₁ē₁d₁ət x₁ə²d₁ə²ŋ- d₁ən olid₁ə² ə₁n₁k₁l₁m₁t
19. sp₁in- sp₁inəw₁ep₁ə- sp₁inəj₁ē.g₁ə²- of sp₁inəj₁ə.g₁ə² (N.)
20. p₁ə²t - m₁l₁t₁s- b₁ə₁ŋ- b₁ə₁n₁ə₁l₁ - - ə₁nw₁ē₁l- of ə₁nw₁ē₁l (N.) - p₁ad₁st₁u: l- ə₁n₁h₁z₁x- enə k₁z₁k₁f₁rs- of k₁z₁k₁bt₁l- enə p₁anə₁l₁ə₁p₁ə² (is een dagvulinder, m₁ə²tə z₁ŋ₁n nachtvulinders) // ə₁n₁p₁in₁p₁ə²t- alpine-m₁l₁t₁sje // k₁z₁k₁f₁rsə //
21. d₁ən₁k₁ē₁l m₁i₁k₁ d₁ə h₁ē²l₁w₁ə²r₁ə²lt ə₁nt f₁ə²x₁tə (m₁z₁k₁t is teg₁t₁ij₁d, m₁ə²k en m₁ə²k₁tə worden ook gebr.)
22. i₁k₁s₁ə₁l₁w₁ k₁r₁ə₁l₁ək₁ ə₁s x₁ē²v₁ə (k₁r₁ə₁l₁ z₁ŋ₁n g₁r₁ə₁t₁e)
23. i₁r₁ŋ₁ə₁l₁ə₁nt l₁ēt f₁ə²l ə₁l₁d₁ə₁s x₁ē²ŋ₁ s₁l₁ə₁p₁ə- of ə₁v₁br₁ē₁ə₁ko
24. xə₁h₁i₁r₁bə₁n₁l₁m is x₁ə₁b₁er₁tə // g₁ə₁k₁r₁ē²g₁ə // enə b₁ē²ə²t // l₁ē₁n₁k₁n₁ə₁l₁ van een wild dier //
25. g₁ē₁f of g₁ē₁ m₁in t₁wē²ə²ja b₁r₁ē²j₁ə²st₁ē²ŋ- b₁r₁ē²j₁ər- d₁ə b₁r₁ē²ist₁r
26. d₁ə₁st₁ə₁l₁m₁b₁ē²ə²lt st₁ēt₁ə²- of st₁ēt₁ə² (N.) n₁imē²
27. d₁ən₁k₁ē₁l h₁ēt₁ə₁n₁l₁ē²v₁ə ə₁x₁ə₁nə g₁r₁ə² t₁ə₁n₁k₁ē²ə
28. l₁y₁s₁ə₁f₁ē² is n₁i₁ ind₁ə₁n₁h₁z₁ m₁əl g₁ə₁bl₁er₁v₁ə // l₁y₁s₁ə₁f₁ē²ə²- of st₁ur₁k₁h₁ə₁l₁t₁j₁ə² //
29. d₁ə₁s₁x₁ə₁l₁k₁ind₁ə²- of x₁ə₁l₁bl₁ə₁g₁ə x₁in m₁ēt₁ə₁m₁ē²st₁ə² n₁ə₁d₁ə₁x₁ē²j₁ə g₁ə₁w₁ē- of g₁ə₁w₁ē²t (het eerste het meest)
30. i₁k₁h₁ə₁nt₁ə₁x n₁i₁k₁v₁m₁ə v₁l²- of v₁ē² (N.) d₁ə₁k₁l₁ə² z₁i
31. d₁ə₁k₁u₁w₁ə- of b₁ē²st₁ə x₁y₁p₁ə₁g₁ē²n l₁imē²ə²l- of l₁in₁z₁ə₁t₁mē²ə²l (drank met water aongemeng₁ v₁roeger s₁p₁ genoemd)
32. h₁ij k₁ani g₁ə₁n ə₁l₁z₁b₁ē²j₁ə- of w₁ə₁r₁ə₁k₁ə- h₁ij h₁ē₁d₁rt in x₁in₁ə₁k₁ē²l // k₁ē²ə₁l₁pin - k₁ə₁pin
33. d₁ud₁is- of st₁ə₁k₁is- of m₁ə₁r₁k₁is en₁st₁ə²ə²l ə₁nd₁ē₁m₁b₁ə₁s₁m
34. n₁i₁ə- d₁ə₁r w₁ə²t n₁imē² m₁ē₁t₁k₁ē²g₁ə²l₁s x₁ə₁sp₁l₁t // sp₁ə²l₁ə² //
35. h₁ē₁j- of h₁ē²:- i₁k₁h₁ē₁b₁ə₁w₁ ə₁ltw₁er₁ j₁ə₁k₁ē²ə² g₁ə₁r₁u₁i₁p₁ə
36. d₁i₁p₁ē²ə² is n₁i₁r₁p₁ d₁ə² z₁it₁ə₁n₁ə₁x w₁it₁ə₁p₁it₁ə₁n₁
37. x₁ə₁z₁in (w₁ex) n₁ə₁t₁ət k₁ā₁nt (bouwland) // t₁f₁ə²l₁t is ook bouwland // t₁w₁ŋ₁l₁t = het bos //
38. xə₁h₁ē₁d₁ə₁m₁ə²is f₁ə₁n₁z₁in x₁ə²l₁t ə₁. f₁x₁ə₁h₁ə₁l₁ə₁p₁ə- w₁h xə₁h₁ē₁d₁ə₁m₁ə²is xə₁h₁ə₁l₁ə₁p₁ə x₁in g₁ə²l₁t o₁p₁t₁m₁ə₁l₁ko
39. h₁ij x₁ə₁l₁ət n₁ə²it w₁it b₁r₁i₁ŋ₁ə- of x₁ə₁p₁ə
40. x₁ist₁ə h₁ə₁l₁ə₁f₁ə₁n ə²l₁ r₁ō₁ə₁m₁ k₁wi²t
41. d₁ən₁k₁ē₁l m₁ə²t₁in v₁r₁ə² w₁ b₁ə₁w₁ŋ₁z₁ə // f₁ə²ə² d₁ə v₁r₁ə² w₁x₁ə₁r₁ə₁g₁ə // b₁ə₁s₁x₁er₁m₁ə // w₁if is e₁rg₁pl₁ət //
42. ind₁ə₁m₁ə²is z₁w₁i₁r₁m₁ə is x₁ə₁v₁ə²ə²l₁ək // ind₁ə₁s₁x₁ē²l₁d₁ə² //
43. h₁ij h₁ē- of h₁ēt f₁ə²l p₁r₁ə₁t₁j₁ə²- of l₁ə₁f₁ə₁m₁d₁ə₁t₁i st₁ə₁r₁ə₁k₁is
44. w₁ij m₁st₁ə₁d₁ə² d₁ə₁k₁ə₁ l₁ə₁f₁ə₁n h₁ē₁b₁ə ə₁ng₁l₁i₁d₁ə ā₁nd₁ə₁r₁ə₁h₁ə₁l₁ə² // d₁ən ŋ₁ns end₁ən ə₁l₁j₁ə //
45. h₁ə₁l₁ə₁p₁t₁ə₁b₁ət is ə₁f₁ə₁k₁ə₁s m₁ē ə₁p₁b₁ə²ə²o
46. ŋ₁is- of ŋ₁ns x₁ə₁m₁ē₁t₁ə₁l₁ə² is ə₁v₁ə²t ə₁s m₁ə₁d₁ə²- ə₁r₁ə₁ŋ₁ā²ns

84. hē.j. hre.sta xoha²t asti hōs - hē. rētaonan
 hē.əlup || hē. bōgsta hē. sō ||

85. dāme. nsa xoxta nīks ā. ndas a²s xēlt
 || tχit alomō.əl mā² amōt xē. lē || tχon- het ging ||
 || rīkdum ||

86. ce² amōnt ~~ax~~ dīp. ²χ a² rīnō kōē² k || xō hē tōn
 endrēp. ²gōmō. nt fāndōndae. rēst || t k hē p tōx
 xānōndō. rēst ||

87. dānwæx lapt kēvm dādīs vms || t rān am wēx ||
 || gōk ant bē. tōr nēvō wīldae (plaatmaam) gō. n ||

88. t kō. x f l r dæ klē. nā j n ān klē. n t r m kō
 (t r m a l t j a v o o r k o e k j e s)

89. dām bōk is xōt i k t i n a n kō. rēst brōs. ²wt || gē. t
 (tweede deel twee klank zwak) ||

90. t w a s m m o j d a e. n t j a m a k o r t

91. y t a z o n i z o t o t b e. s t (f a n a t a s) || i n d o x a. d y ^w (N.) ||

92. e n o s x l a t a ² m o t x u. ² t k n a m i t k a - o f l u. r o

93. x y k t i s n o ² m i n a n h u i t - o f i y. k t m i n a n h u i t
 i s e f k o s

94. t k w e t ² t n i w o r a k a m m o t (x o n) s y. k o

95. e n a h u. l o h a e. l d a ² t s x u i t f a e r a t b i. ² r

96. t k m o s s a b l u. t d r e i. r. g k a n m a r. a e k
 t o w r a - o f o n t a s t a. r o k

97. t k m o t e. r e s t - o f o e. r e s t a t f u j e r o p t a d a e. ² l k r a j

98. m i n b r y. ² e w a s m y

99. d a r o s. ² a m b u r h e t o n g r o s. ² t a r u t || d a r o s. ² m k o s ||

100. d i k e n a m e l o k i s d a n a e n d u. ² - s t y. r a m d a r m a ²
 m e t r a x. - o f w a r a m

101. w a - o f w e. t x o l s d i p a t i n a n y. ² v o l k n a m a r. k o

102. d a r v e. l t n i k s o p a m t a x e g a - a) t r a n a s o k y. ² s -
 b) d a x a s o k y. ² e w a r. r o k

103. h i j k a m t n o s. ² i t a m a n y. t a l o t

104. i n i t s. l i j s - o f i t a. l i j s i n b a. r a x d i v y. ² s p e j a -
 s p i j a = o v e r g e v e n , o o k k a t s a , m o o r d i b i s p l a t

105. d a r a d a d o. ² - o f d o ² v p t a d o s. w a

106. b i j l a e. n t h e b a z o n s t e r k f a n d a b e r a x a v s. ² r o
 (l a e. n t = d e n t b i j n i j m e g e n) || i m b o s. ² m ||

107. g a m o t o s f a e l s - o f f l o i s k u m a k i. k o || k u m d o s
 f a e l s i s b a k i. k o ||

108. h i j i s f a n t p. ² v o g a k u m a m e d e. i n g u j t a e. s x e. l t
 || h i j h e d m k n i p i n d a t a e s || b i t j a g a e. l t - b i s
 i n a i n t a e s. m a. ² o = p o t j a ||

109. d i d o p. ² e i s f a n t y. k o h o. l e x o m o r k t

110. e n g o t r o. ² w t f r o m a s m o t k a n o n a r. j a (f r o m a s
 i s p l a t) || d a x a n t e l o k w i f - a n w i f a n d a d p. ² t o m t e
 b e d e l e n ||

111. t k h e p h i. ² g r a s x a r a. j t m o r t w a s x e n x u. t s o r t -
 o f g u j z o r. ² t

112. d a n b r o. w a r e t d a d o t n o x t a d y. ² r i s a m t a b o. w a

113. b a. k o - t k b a. k - g i j b a. k t - h i j b a. k t - b a. k t h i j -
 w i j b a. k o - t k b a. k t o - g i j b a. k t o - h i j b a. k t o -
 w i j b a. k t o - w i j h e b o g o b a. k o || d a m b a e. k o ||

114. b i j a - t k b i j - g i j b i. t - h i j b i. t - w i j b i j a - b i j a w i j -
 t k l o. ² j - t k h e p x o l o. ² j a - b o. ² j a x i j - o f x e l i o k

115. t i s w a l k l e. n m a ² t i s l a k a ² - o f m o j
 || f i n o g a e t j a s = f i n e g a a t j e s , f i n s t a a t t e g e n o v e r g r o f ||
 || m o f e. i n a = e e n s t r e n g o r t h o d o x e ||

116. g o k a n t h i r e. ² a ² k u i g a o p t a m a r. r t

117. h i j h e t x a z e t d a t i o m o x a l d e r. g k o

118. d a m e. i t s e d i d a t i g l i k h a r o f h o t (i n h e t d o r p)
 (tweede element e. zwak)

119. d a ² w a r. ² a v e. i f p r i. x a || g a p r e. ² a || v i f t i x - v i f t i n ||

120. o n d a r d a e n e. i k a b o m l e g a v o. ² l e. i k o l s

121. t w o. t o r z a l d r a e k x o n k o s. ² k o - t k o k t a l

122. t h o e. t i s n o x y. ² n - t i s n o x m a ² n a t o f p a. s x a m a r. t e

123. m a j a n e. x a m a r. k a z a m e t a n d o j a r v a n a n e. i

124. d a b e e. m p i k s z a l d a ² n i x o m a k o l o k - o f s t e e x t
 k a n n o x r u j s - o f w a. s a (N.)

125. d a p a s t o s. ² e h e t x u j s w i n

126. o s a. l t h y. s i x a f x o b r o r. n t

127. d a r o s. ² a m s p a e t y t a t n j a ² v a n d a k u (k u w e i s m e e r)

128. d a k o e. s t o r l a e. t e - e n k r u j s - t w e. ² k r u j s || k r u j s o (N.) ||

129. d a b e e. m v a n d a k r i j w a. g a l y. g a d a e ² v a n d a
 x w o e r t - o f o n d a r t x a w a. x t (b e e. m o o k a a n d e k a r)

130. dat we pree²ja kwo¹. mo of kwe. mo no² byta
//da pree²ja gors= de arbeiders, die in Duitsland
gingen werken//

131. xə hēbana m blō. nten blō. w gəslā. gə

132. dā sō. w s rēmbētjə dan- flō. w //ā. r. lē. pūt//

133. dāsne. j lēt dīk - ook sne. w

134. tixənən klā. nantit xələ. jə dādīk o s w

gəxi. n hēp //əne. wəx hēit // (met klā. nantit is
heel lang bedoeld)

135. rīmwe. gə wətnəw en hē. lēxjə stə. t //rijpos. t//

136. du: n - ik dūjt - gij dūdt - hi: j dūdt - wij dūst.

gēli dūdt - xi: j dūst - ik de. jət - gij dīdt - hi: j

de. jət - we: j dīst - gēli dīst - xi: j dīst - de. j iktā.

de. j hējət mā^r - de. jə rējət mā^r of dīn rēli st mā^r

137. dō. p. s ook dō. p. s - dō. p. klē. t jə - dō. p. f. s. nt-

dā sald. t s // gēdoept //

138. dō. r. s - hi: j dō. r. st - hi: j dō. r. st s - hi: j hē. t xədō. r. s

139. bēns - of bēnds (N) - ik bin - gij bi: nt - hi: j bi: nt -

wij bēns - of bēnds - gēli bi: nt - xi: j bēns - of

bēnds - bīnt hi: j - bō. nt hi: j - ik hēp xə bō. ndə

140. Locale Landmaten: en ru. j = 3,78 x 3,78 m² - en om

ma. t n en ma. rəgə = 600 i. (en an pree. sə ma. t n

en een hīlands ma. t n - Over de grootte van deze

was men het niet eens) - en om bēnds^t = 700 i.

141. Locale Watermamen: dā lē. g rō. f Deze gaat naar

de wetering en deze gaat naar de Waal - t wīldə^c

mē. r is een verbreding van deze wetering - dā

hēkōndā. ns = klein meertje op de tēlling van een heuvel

bij Wyler - dā mē. r wīk = een grote vijver - dā kupp.

vijver in het bos op de Wolfsberg.

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is: gry. sbēk

De inwoners heten: gry. sbēks

Hun bijnaam luidt: dā bēsbēndə's ook mēssstē. kō's - gry. sbēk b. v. van of rēstēk o s w ont
mē's; hiermee zouden de Groesbekers vroeger de bewoners van andere plaatsen geïntimideerd hebben. Met
het stopwoord Amē trachten vreemden vroeger de taal van de Groesbekers belachelijk te maken.

Obantal inwoners op 1 jan. 1956: 12500.

Taaltoestand. De voornaamste gedeelten zijn: ta. rəp - dā stēkōntē. rəx (naar kant van Nijmegen) -
dā bry. rēk (laag gedeelte) - dān dy. kōntē. rəx (heel laag gedeelte) - dā plāk - dān drāl - t h mēltjə - t h a. rəvəsdā -
dā klugəs (ontginningen) - klē. n ām rēk (nieuwbouw) - dā grafwē. gə - dā a hō. st - dā mis - dā hō. st -
dā bu. r. stē. rəx - t s xēlbruk - dān dīn s h a. m p - dā h a. m p - dā rēp - t lē. gəwā. lē - dā bīdēlt - dān
hē. i. kōnt - t hē. i. lōnt (laag gedeelte langs de grens) - t n e. d a. rəf - De oorspronkelijke Groesbekers spreken
nog hun dialect.

Middelen van bestaan: De oorspronkelijke bevolking bestaat grotendeels uit kleine boeren, er zijn
veel fabrieksarbeiders, die naar Nijmegen en Kleef gaan werken, ook heeft men hier veel grondarbeiders en personen,
die in de bossen (Staatsbosbeheer) werken. De bewoners van de Stekkenberg trokken vroeger met heimantjes,
margrietten, bosbessen, bezems naar Nijmegen en naar het land van Baverstein. Ook gingen zij met hun krui-
wagens Duitsland en. Hun handelen stond dicht bij bedelen.

Zegslieden. 1. Elisabeth Grada Muskens-Jansen; 24 j.; hier geb.; huisvrouw; heeft hier altijd
gewoond; v. en M. van hier; spreekt gewoonlijk Groesbeeks.

2. Johan Peter Lambert Muskens; 87 j.; geb. in Wyler (Duitsland, juist over de grens) is in Wyler
school gegaan, daarna naar Groesbeek gekomen. Muskens spreekt gewoonlijk dialect, maar dit is nog Wylers
getint.

3. Petrus Theodorus Müller; 26 j.; hier geb.; onderwijzer; heeft hier altijd gewoond; v. en M. van
hier; praat thuis altijd Groesbeeks.